യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3✓
(ഉത്.പത്തിപ്രകരണമ്)/സർഗഃ 057✓

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

തതോ ദദൃ-ശതുസ്-ത+ത്ര ശവ-ശ+യ്യൈക-പാർശ്വ-ഗാം.
ലീലാം(വ്) വിദൂരഥ+സ്യാ+ഗ്രേ മൃതാം(ൻ) തേ+പ്രഥമാ-ഗതാം.. 1

പ്രാ+ഗ്വേഷാം/ പ്രാക്/സമാചാരാം/
പ്രാഗ്-ദേഹാം/ പ്രാക്/സവാ-സനാമ് .
പ്രാ+ക്തനാ-കാര-സദൃശീം/ സർവ-രൂപാങ്ഗ-സുന്ദരീമ് .. 2

പ്രാ+ഗ്രൂപാ-വയ-വസ്-പ+ന്ദാം/ പ്രാഗംബര-പരീ-വൃതാമ് .
പ്രാഗ്-ഭൂഷണ-ഭര+ച്ഛ+ന്നാം(ങ്) കേവലം(ൻ) ത+ത്ര സംസ്ഥിതാമ് .. 3

ഗൃഹീത-ചാമരാം(ഞ്) ചാരു വീജ-യ+ന്തീം മഹീ-പതിമ് .
ഉ+ദ്യ+ച്ച+ന്ദ്രാ-മിവ ദിവം ഭൂഷ-യ+ന്തീം മഹീ-തലമ് .. 4

മൗനസ്ഥാം(വ്) വാമ-ഹസ്ത+സ്ഥ-വദനേ+ന്ദു-തയാ നതാമ് .
ഭൂഷണാംശു-ലതാ-പുഷ്പൈഃ(ഫ്) ഫുല്ലാ-മിവ വന+സ്ഥലീമ് .. 5

കുർവാണാം(വ്) വീ+ക്ഷിതൈർ/ദി+ക്ഷു മാല+ത്യുഥ്-പല-വർ/ഷണമ് .
സൃജ+ന്തീ-മാ+ത്മ-ലാവണ്യാ-ദി+ന്ദു-മി+ന്ദും(ൻ) നഭോ-ദിതമ് .. 6

നര-പാലാ+ത്മനോ വിഷ്ണോർ/ലക്ഷ്മീ-മിവ സമാ-ഗതാമ് .
ഉദിതാം പുഷ്പ-സംഭാരാ-ദിവ പുഷ്പാ-കര+ശ്രിയമ് .. 7

ഭർതുർ/വദ-നകേ+ ന്യസ്ത-ദൃഷ്ടി-മിഷ്ട-വിചേഷ്ടി-താമ് .
കിംചിഥ്.പ്ര+മ്ലാന-വദനാം മ്ലാന-ച+ന്ദ്രാം(ൻ) നിശാമിവ .. 8

താ+ഭ്യാം സാ ലലനാ ദൃഷ്ടാ തയാ തേ തു ന ല+ക്ഷിതേ .
യസ്മാ+ത്തേ സ+ത്യ-സംക+ല്പേ സാന താവ+ത്തഥോ-ദിതാ .. 9

ശ്രീരാമ ഉവാച .
തസ്മിൻ/പ്രദേശേ സാ പൂർവ-ലീലാ സംസ്ഥാ+പ്യ ദേഹകമ് .
ധ്യാനേന+ ജ്ഞപ്തി-സഹിതാ ഗതാഭൂ-ദിതി വർണിതമ് .. 10

കിമി-ദാനീം സ ലീലായാ ദേഹസ്-ത+ത്ര ന വർണിതഃ .
കിംസംപന്നഃ(ഖ്) ക്വ വാ യാത/ ഇതി മേ കഥയ+ പ്രഭോ .. 11

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

ക്വാസീ+ല്ലീലാ-ശരീരം(ൻ) തഥ്/കുതസ്-ത+സ്യാസ്തി സ+ത്യതാ .
കേവലാ+ ഭ്രാന്തി-രേവാ-ഭൂജ്.ജല-ബു+ദ്ധിർ-മരാ-വിവ .. 12

ആത്-മൈ-വേദം(ഞ്) ജഗഥ്.സർവം(ങ്) കുതോ ദേഹാദി-ക+ല്പനാ .
ബ്ര+മ്മൈ്വാനന്ദ-രൂപം/ സദ്യഥ്.പ+ശ്യസി തദേവ ചിത് .. 13

യഥൈവ ബോധേ ലീലാസൗ/ പരിണാമ-മിതാ+ ക്രമാത് .
പരേ തഥൈവ തസ്മാത്-തദ്ധി-മവദ്/ഗലിതം(വ്) വപുഃ .. 14

(ആതി-വാഹിക-ദേഹ+സ്യ കാലേനാ+ഭ്യുദിതോ+ ഭ്രമഃ .
ആധി-ഭൗതിക-ദേഹോ്ഹ-മിതി ര+ജ്ജു-ഭുജംഗവത് .. 1 ..)

ആതി-വാഹിക-ദേഹേന ദൃ+ശ്യം(യ്) യദവ-ലോകിതമ് .
ഭൂ+മ്യാദി നാമ ത+സ്യൈവ കൃതം(ൻ) ത+ച്ചാധി-ഭൗതികമ് .. 15

വാസ്ത-വേന തു രൂപേണ ഭൂ+മ്യാ+ദ്യാ+ത്മാധി-ഭൗതികഃ .
ന ശബ്ദേന ന ചാർഥേന സ+ത്യാ+ത്മാ ശശ-ശൃങ്ഗവത് .. 16

പുംസോ ഹരിണ-കോ്+സ്മീതി+ സ്വപ്നേ യ+സ്യോദിതാ മതിഃ .
സ കിമ+ന്വി+ഷ്യതി മൃഗം/ സ്വ-മൃഗ+ത്വ-പരി+ക്ഷയേ .. 17

ഉദേ+ത്യ-സ+ത്യ-മേവാശു തഥാ സത്യം(വ്) വിലീയതേ .
ഭ്രാ+ന്തിർ/ഭ്രമ-വതോ ര+ജ്ജ്വാ-മപി സർപ+ഭ്രമേ ഗതേ .. 18

സമസ്-ത+സ്യാ+പ്രബു+ദ്ധസ്യ മനോ-ജാത+സ്യ ക+സ്യചിത് .
ബീജം(വ്) വിനാ മൃഷ്ടെ-വേയം മിഥ്യാ-രൂഢി-മുപാഗതാ .. 19

സ്വപ്നോപ-ലംഭം സർഗാ+ഖ്യം സ സർവോ്നു-ഭവൻഥ്.സ്ഥിതഃ .
ചിരമാ-വൃ+ത്ത-ദേഹാ+ത്മാ ഭൂച+ക്ര+ഭ്രമണം(യ്) യഥാ .. 20

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ബ്രഹ്മ+ല്ലോകൈഃ(ഫ്) പുര+സ്ഥ+സ്യ ഗ+ച്ഛതോ യോഗിനോ നിജമ് .
ആതി-വാഹി-കതാം(ൻ) ദേഹഃ(ഖ്) കീദൃ-ശോ്യം(വ്) വിലോ+ക്യതേ .. 21

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ദേഹാദ്-ദേഹാ+ന്തര+പ്രാപ്തിഃ(ഫ്) പൂർവ-ദേഹം(വ്) വിനാ സദാ .
ആതി-വാഹിക-ദേഹേ്+സ്മിൻഥ്.സ്വപ്നേ+ഷ്വിവ വിന+ശ്വരീ .. 22

യഥാ-തപേ ഹിമ-കണഃ(ശ്) ശര+ദ്ദ്യോമ്നി/ സിതോ്ംബുദഃ .
ദൃ+ശ്യ-മാനോ്+പ്യദൃ+ശ്യ+ത്വ-മി+ത്യേവം(യ്) യോഗി-ദേഹകഃ .. 23

ദ്രാഗി+ത്യേവാ-ഥവാ ക+ശ്ചി+ദ്യോഗി-ദേഹോ ന ല+ക്ഷ്യതേ .
യോഗി-ഭി+ശ്ച പുരോ വേഗാഥ്.പ്രോ+ഡ്ഡീന ഇവ ഖേ ഖഗഃ .. 24

സ്വവാ-സനാ+ ഭ്രമേ-ണൈവ+ ക്വചിഥ്.കേചിഥ്.കദാചന .
മൃതോ്യ-മിതി പ+ശ്യ+ന്തി കേചി+ദ്യോഗിന-മ+ഗ്രഗാഃ .. 25

ഭ്രാ+ന്തി-മാ+ത്രം(ൻ) തു ദേഹാ+ത്മാ തേഷാം(ൻ) തദുപ-ശാ+മ്യതി .
സ+ത്യ-ബോധേന ര+ജ്ജൂനാം/ സർപ-ബു+ദ്ധി-രിവാ+ത്മനി .. 26

കോ ദേഹഃ(ഖ്) ക+സ്യ വാ സ+ത്താ
ക+സ്യ നാശഃ(ഖ്) കഥം(ങ്) കുതഃ .
സ്ഥിതം(ൻ) തദേവ യദഭൂ-ദബോധഃ(ഖ്) കേവലം(ങ്) ഗതഃ .. 27

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ആതി-വാഹി-കതാ-മേതി/ ആധി-ഭൗതിക ഏവ കിമ് .
ഉതാ+ന്യ ഇതി മേ+ ബ്രൂഹി യേനോ+ഹ്യ ഇവ ഭോഃ(ഫ്) പ്രഭോ .. 28

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ബഹുശോ+ ഹ്യു+ക്ത-മേത+ത്തേ ന ഗൃഹ്ണാസി കിമു+ത്തമ .
ആതി-വാഹിക ഏവാസ്തി നാസ്ത്യേ-വേഹാധി-ഭൗതികഃ .. 29

ത+സ്യൈ-വാ+ഭ്യ-സതോ്+പ്യേതി സാധി-ഭൗതി-കതാ-മതിഃ .
യദാ+ശാ+മ്യതി സൈവാ+സ്യ തദാ പൂർവാ+ പ്രവർ/തതേ .. 30

തദാ ഗുരു+ത്വം(ങ്) കാഠി+ന്യ-മിതി യ+ശ്ച മുധാ+ ഗ്രഹഃ .
ശാമ്യേഥ്.സ്വപ്ന-നര+സ്യേവ ബോ+ദ്ധുർ/ബോധാ+ന്നിരാ-മയാത് .. 31

ലഘു-തൂല-സമാ-പ+ത്തിസ്-തതഃ(സ്) സമുപ-ജായതേ .
സ്വപ്നേ+ സ്വപ്ന-പരി+ജ്ഞാനാ-ദിവ ദേഹ+സ്യ യോഗിനഃ .. 32

സ്വപ്നേ+ സ്വപ്ന-പരി+ജ്ഞാനാ-ദ്യഥാ ദേഹോ ലഘുർ/ഭവേത് .
തഥാ ബോധാ-ദയം(ൻ) ദേഹഃ(സ്) സ്ഥൂലവഥ്-പ്ലുതിമാൻ/ഭവേത് .. 33

അനേക-ദിന-സംകല്പ-ദേഹേ പരിണ-താ-ത്മനാമ് .
അസ്മി+ന്ദേഹേ ശവേ ദ+ഗ്ധേ ത+ത്രൈ-വാ+സ്ഥിതി-മീയുഷാമ് .. 34

ലഘു-ദേഹാനു-ഭവന-മവശ്യം ഭാവി വൈ തഥാ .
പ്രബോധാ-തിശയാ-ദേതി ജീവതാ-മപി യോഗിനാമ് .. 35

ഉദിതായാം/ സ്മൃതൗ ത+ത്ര സംക+ല്പാ+ത്മാഹ-മി+ത്യലമ് .
യാദൃശഃ(സ്) സ ഭവേദ്-ദേഹസ്-താദൃ-ശോ്യം പ്രബോ-ധതഃ .. 36

ഭ്രാ+ന്തി-രേവ-മിയം ഭാതി ര+ജ്ജ്വാ-മിവ ഭുജങ്-ഗതാ .
കിം(ൻ) നഷ്ട-മ+സ്യാം(ൻ) നഷ്ടായാം(ഞ്)
ജാതായാം(ങ്) കിം/ പ്രജായതേ .. 37

ശ്രീരാമ ഉവാച .
അന+ന്തര യേ വാ+സ്ത+വ്യാ ലീലാം പ+ശ്യ+ന്തി തേ യദി .
തഥ്.സത്യ-സംകല്പ-തയാ ബു+ധ്യ+ന്തേ കിമതഃ(ഫ്) പ്രഭോ .. 38

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
ഏവം(ഞ്)/ ജ്ഞാ+സ്യ+ന്തി തേ രാ+ജ്ഞീ സ്ഥിതേയ-മിഹ ദുഃഖിതാ .
വയ+സ്യാ കാചി-ദ+ന്യേയം(ങ്) കുതോ∫പ്യ+സ്യാ ഉപാഗതാ .. 39

സംദേഹഃ(ഖ്) ക ഇവാ+ത്രൈഷാം പശവോ+ ഹ്യവി-വേകിനഃ .
യഥാ-ദൃഷ്ടം(വ്) വിചേഷ്-ട+ന്തേ കുത ഏഷാം(വ്) വിചാരണാ .. 40

യഥാ ലോ+ഷ്ടോ ലുഠ+ദ്ദൃ+ക്ഷം(വ്) വ+ഞ്ച-യി+ത്വാശു- ഗ+ച്ഛതി .
അജ്ഞാ-ന+ത്ത്വ∫ജ-പശവസ്-തഥാ+ ഹ്യസ്തി പുരാദി+കമ് .. 41

യഥാ+ സ്വപ്ന-വപുർ-ബോധാ+ന്ന ജാനേ+ക്വേവ ഗ+ച്ഛതി .
അസ+ത്യ-മേവ ത+ദ്യസ്മാത്-തഥൈ-വേഹാധി-ഭൗതികമ് .. 42

ശ്രീരാമ ഉവാച .
ഭഗവൻഥ്.സ്വപ്ന-ശിഖരീ+ പ്രബോധേ+ ക്വേവ ഗ+ച്ഛതി .
ഇതി മേ സംശയം(ഞ്) ഛി+ന്ധി ശര-ദ+ഭ്ര-മിവാനിലഃ .. 43

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .
സ്വപ്ന+ഭ്രമ്യ∫ഥ സംകല്പേ പദാർഥാഃ(ഫ്) പർവതാ-ദയഃ .
സംവിദോ∫+ന്തർ-മില+(ന്തി-ഏ)തേ+ സ്പന്ദനാ+ന്യനിലേ യഥാ .. 44

അസ്-പ+ന്ദ+സ്യ യഥാ വായോഃ(സ്)-
സസ്-പ+ന്ദോ∫+ന്തർ/വിശ+ത്യലമ് .
അന+ന്യാ+ത്മാ തഥൈ-വായം/ സ്വപ്നാർഥഃ(സ്) സംവിദോ മലമ് .. 45

സ്വപ്നാ+ദ്യർഥാവ-ഭാസേന സംവി-ദേവ+ സ്ഫുര+ത്യലമ് .
അസ്ഫുര+ന്തീ തു തേനൈവ യാ+ത്യേ-ക+ത്വം(ൻ)തദാ+ത്മികാ .. 46

സംവിഥ്.സ്വപ്നാർഥ-യോർ+ദ്വിത്വം(ൻ) ന കദാചന ല+ഭ്യതേ .
യഥാ+ ദ്രവ+ത്വപയ-സോ+ര്യഥാ വാ+ സ്പ+ന്ദ-വാതയോഃ .. 47

യസ്-ത+ത്ര+ സ്യാദിവാ-ബോധസ്-തദ+ജ്ഞാന-മനു+ത്തമമ് .
സൈഷാ-സംസൃതി-രി+ത്യു+ക്താ മി+ഥ്യാ+ജ്ഞാനാ+ത്മി-കോദിതാ .. 48

സഹകാരി-കാരണാ-നാമ-ഭാവേ കില കീദൃശീ .
സംവിത്.സ്വപ്ന-പദാർ/ഥാനാം(ൻ) ദ്വിതാ+ സ്വപ്നേ നിരർഥികാ .. 49

യഥാ+ സ്വപ്നസ്-തഥാ ജാ+ഗ്ര-ദിദം(ൻ) നാസ്(തി-ആ)+ത്ര സംശയഃ .
സ്വപ്നേ പുര-മസദ്/ഭാതി സർഗാദൗ ഭാ+ത്യ-സജ്-ജഗത് .. 50

ന ചാർഥോ ഭവിതും/ ശക്യഃ(സ്) സ+ത്യ+ത്വേ+ സ്വപ്ന-തോദിതഃ .
സംവിദോ നി+ത്യ-സ+ത്യ+ത്വം സ്വപ്നാർ/ഥാനാ/മസ+ത്യതാ .. 51

ഝടി+ത്യേവ യഥാ-കാശം ഭവതി+ സ്വപ്ന-പർവതഃ .
ക്രമേണ വാ തഥാ ബോധേ, ഖം ഭവ+ത്യാധി-ഭൗതികമ് .. 52

ഉ+ഡ്ഡീനോ്ഡയം മൃതോ വേതി പ+ശ്യ+ന്തി നികട+സ്ഥിതാഃ .
ജ്ഞമാതി-വാഹികീ-ഭൂതം സ്വ+സ്വഭാവ-ഹതാ യതഃ .. 53

മി+ഥ്യാ-ദൃഷ്-ടയ ഏവേമാഃ(സ്) സൃഷ്ടയോ മോഹ-ദൃഷ്ടയഃ .
മായാ-മാ+ത്ര-ദൃശോ+ ഭ്രാന്തിഃ(ശ്) ശൂന്യാഃ(സ്) സ്വപ്നാനു-ഭൂതയഃ .. 54

സ്വപ്നാനു-ഭൂതയ ഇമാ മരണാ+ന്ത-ബോധേ
ഭ്രാ+ന്ത്യേ-തര+ഭ്രമ-ദൃശഃ(സ്) സ്ഫുട-സർഗ-ഭാസഃ .
ഭാ+ന്ത്യാതി-വാഹിക-ശരീര-ഗതാഃ(സ്) സമസ്താ
മി+ഥ്യോദിതാ മൃഗ-നദീ-സരണ+ക്രമേണ .. 55

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ മഹാരാമായണേ മോക്ഷോപായേ
ഉത്.പത്തി+പ്രകരണേ ലീലോ സ്വപ്നാർഥസ്യ വിചാരോ നാമ സപ്ത-
പഞ്ചാശഃ സർഗഃ .. 57 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
22.9.2023